

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzamši sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 96 — Štev. 96

NEW YORK, THURSDAY, MAY 15, 1941 — ČETRTEK, 15. MAJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

HESSOVO POSLANSTVO — MIR

Angleži in Nemci so istega mnjenja glede mirovnega poslanstva

Rudolf Hess je pobegnul iz Nemčije kot prepričan poslanec miru in se je v tej lastnosti hotel srečati s svojim športnim poznancom vojvodo Hamiltonom.

In Hess je res pristal na posestvu vojvode Hamiltona. Hess je pokazal zemljevid, na katerem je z modrim svinčnikom označil smer svojega poleta in je tudi s svinčnikom zaznamoval krog okoli kraja, kjer se nahaja posestvo vojvode Hamiltona, iz česar je razvidno, da je na vsak način hotel priti v stik s Hamiltonom.

Berlin šam priznava, da je Hessa napotila k skrivnostnemu poletu edina misel: mir. Misli je namreč, če bo Angležem pojasnil "resnico", tedaj bo dosežen mir in preprečeno bo klanje, v katerem bi se dva velika naroda — Anglež in Nemeč — raztrgala na kose.

Nemško časopisje tudi ne kaže nobenega sovraštva do Hessa ter zatrjuje, da je odletel samo kot "mirovni poslanec" in se je hotel vrniti v dveh dneh, ko bi prepričal Angleže o "nespameti" njihovih vladarjev.

Nemško časopisje tudi trdi, da Hessu niti najmanj niso znani vojni načrti nemškega generalnega štaba. Vedel je samo, da so vsi načrti izdelani za dosego enega in edinega cilja: uničenje Anglije.

Iz pisem, ki jih je Hess poslal raznim svojim prijateljem

je razvidno, da hoče doseči mir samo s posredovanjem vojvode Hamiltona in nekaterih drugih angleških poznancev, toda ni imel namena sestati se z Winston Churchillom. Poleteti je nameraval nazaj v Nemčijo z benečnom, ki bi mu ga dali Angleži.

"Hess je dober Nemeč in je bil obseden z mirovnim poslanstvom," trobi propagandni minister dr. Goebbels v nemškem časopisju, "ter je odletel na drzno pot, da doseže sodelovanje med dvema velikima germanskima narodoma — Nemeč in Angleži. Njegov čin je vodila samo velika ljubezen do Nemčije in bojanje, da bo Anglija uničena."

Dalje trdi nemško časopisje, da je Hess želel, da pridobi vojvodo Hamiltona, s katerim se je seznanil leta 1936 v Berlinu ob priliki olimpijskih iger, da v Angliji vodi mirovno gibanje. Zato je tudi pristal na njegovem posestvu na Škotskem. S seboj ni nesel nikakih načrtov za mir. Iz Nemčije ni pobegnul iz strahu pred Hitlerjem, temveč samo v trdni veri, da bo mogel priti do miru. V Nemčiji je tudi pustil ženo in malega sina, ki bi ju lahko vzel s seboj, kajti njegov aeroplan je imel prostora za tri ljudi. Nameraval je samo doseči svoj namen in se kmalu zopet vrniti v Nemčijo.

Roosevelt že v tretjič ni sprejel časnika

Navada predsednika Roosevelta je, sprejeti vsak teden v avdienci kasnih trideset ameriških časnikov ter razpravljati z njimi o važnih dogodkih. Pri tej priliki stavijo razni časnikarji Rooseveltu vprašanja, na katera dobivajo zelo originalne odgovore.

Zdaj je bila ta avdienca že trikrat zaporedoma odpovedana in sicer zaradi predsednikovega zdravstvenega stanja.

V torek so bili za nekaj minut pri Rooseveltu: rear-admiral E. J. King, vrhovni poveljnik atlantskega brodovja, brigadni general Thomas Robins, proračunski svetovalec Harold Smith in generalni pravnik Jackson.

Predsednik je sedel v naslonjaču in je bil videti še zelo slab. Njegov tajnik Early je rekel pozneje, da je njegovo zdravstveno stanje zadovoljivo, toda po naročilu zdravnikov mu je čimvečji mir potreben.

Predsednik je bil že večkrat vstal za par ur iz postelje ter odšel v svojo pisarno, kjer je pregledal najvažnejše dokumente, ki so se nabrali začasno njegove bolezni.

Ko bo povsem okreval, bo najbrž odšel na kratke počitnice.

Mezno-urna postava je potrebna

Mezno-urni administrator Philip B. Fleming je izjavil, da je mezno-urna postava neobhodno potrebno sredstvo za obrambno produkcijo.

— Noben narod, — je rekel, — ne more mobilizirati svoje industrije in jo pripraviti k najvišji produkciji, ako dovoli delodajalcem, da plačuje delavce po svoji volji ter jih silijo delati neomejeno šteto ur na teden.

Angl. gospodarstvenik pri Morgenthau-u

Ameriškega zakladniškega tajnika Morgenthau-a je obiskal slovit angleški narodni gospodarstvenik profesor J. E. Keynes.

O čem sta razpravljala, se zaenkrat še ni dalo dognati.

Južnoameriški admirali v Lakehurstu

Načelniki admiralskih štabov enajstih južnoameriških republik so si ogledali mornariško letalsko postajo v Lakehurst, N. J. Spremljal jih je ameriški contre-admiral A. T. Beauregard. V Lakehurstu so dospeli iz Philadelphije, kjer so si ogledali tamkajšnja ladjedelnico in tovarno za letalstvo.

Lewis zapretil z novo stavko

Če se ne bodo južni operatorji tek om tega tedna sporazumeli, bo odložilo 400,000 premogarjev orodje. — Premogarji hočejo biti na jasnem.

Preteča stavka kopačev mehkega premoga je zopet na obzoru.

John L. Lewis, predsednik United Mine Workers, je izjavil: — Če ne bo do ponedeljka dosežen sporazum med United Mine Workers in zastopniki lastnikov majn mehkega premoga v južnih državah, bom pozval na stavko vseh 400 tisoč premogarjev. Mi smo se naveličali cincajnja in odlašanja. Mi hočemo biti naposled na jasnem.

Ozadje spora med kopači mehkega premoga in lastniki premogovnikov je znano.

Dne 31. marca je potekla stara pogodba. Treba je bilo skleniti novo, in v tozadve narčte je unija premogarjev vključila svoje nove zahteve, med katerimi je bila najznačilnejša, da mora zaslužiti premogar, kadar dela, po sedem dolarjev na dan. Nadalje je unija zahtevala plačane počitnice ter jamščino, da bodo premogarji na leto zaposleni gotovo število dni. Glede te jamščine in glede počitnice unija ni prodrla, pač je pa prisilila operatorje po severnih državah, da so obljubili plačati premogarjem namesto po šest, po sedem dolarjev na dan.

Kopači mehkega premoga po južnih državah so zaslužili do 31. marca samo po \$5.60 dnevno. Plača je bila zato nižja, ker so po južnih državah življenske potrebe cenejše in ker je jugu transportacija premoga dražja.

Lewis je zahteval enako plačo za vse premogarje. Južni operatorji niso hoteli o tem ničesar slišati in so zapustili konferenco.

Slednjič je posegel predsednik Roosevelt vmes. Določeno je bilo, naj se premogarji vrnejo na delo, pogajanja med unijo in južnimi operatorji naj se pa nadaljujejo.

In tako se je zgodilo. Pogajanja so se nadaljevala, uspeha pa ni bilo nobenega. Južni operatorji namreč pod nobenim pogojem nečejo plačati svojim delavcem toliko kot jim plačajo njihovi severni tovariši.

Naposled je Johna-L. Lewisa minila potrpečljivost. Južni operatorji je poslal ultimatum: — Če v teku tega tedna ne sprejmete naših pogojev, bo v ponedeljek spet odložilo vseh 400 tisoč kopačev mehkega premoga svoje orodje.

Lewis se ne šali, in bo nedvomno izpolnil svojo pretnjo. Zaenkrat je vse odvisno od južnih operatorjev.

Sovjetski poslanik poletel v Moskvo

Iz Sofije je poletel v Moskvo letalcom J. Larišev, sovjetski poslanik pri bolgarski vladi. Dobil je brzovjavno naročilo, naj se takoj vrne v rusko glavno mesto.

DELOVANJE JUGOSLOVAN. ČETNIKOV

Časnikarskemu poročevalcu Rayu Brocku so voditelji srbskih in črnogorskih četnikov povedali, da so Ante Pavelića, ki je zasnoval umor kralja Aleksandra in razglasil "svobodno Hrvatsko", obsodili na smrt.

Poleg Pavelića so na "smrt" seznanu še Slavko Kvaternik, katerega je Pavelić imenoval za ministrskega predsednika svobodne Hrvatske, bivši jugoslovanski ministrski predsednik Cvetković, vnunji minister Cincar-Marković in 14 hrvatskih politikov v Zagrebu, Osijeku, Sarajevu in Mostarju.

Četniki so izdelali natančen načrt za umor Cvetkovića in Cincar-Markovića, ko sta iz Beograda prišla v Sarajevo.

Nek vodja četnikov je rekel:

"Cigan (Cvetković) in Cincar-Marković bi morala biti ubita že 27. marca, toda general Simović ima premehko srce in je vedno upal, da bo dobil na svojo stran opozicijo. Preobrat je popolnoma uspel in Simović je pustil Cvetkovića in Cincar-Markovića in, ko sta mu obljubila, da se bosta umaknila iz politike. Simovića je mogoče obsojati samo zaradi tega, ker je bil preveč dober in premalo vojak."

MORILEC CVEK PRED SODIŠČEM

Detektivski poročnik je prečital izjavo, ki jo je podal 23 letni morilec takoj po svoji aretaciji. — V sodišču je bil tudi mož umorjene Catherine Pappas.

V newyorškem okrajnem sodišču se nadaljuje proces proti Josephu Cveku, 23 letnemu postopaču iz Harrisburga, Pa. ki je po svoji aretaciji priznal, da je omamil in oropal nad trideset žensk, 22 letno Catherine Pappas pa zadavil. Cvekovo izjavo je prečital v sodišču detektivski poročnik Edward W. Byrne.

— Objel sem jo (namreč Pappasovo), — je čital poročnik, — in ona je zakričala. Zagrabil sem jo in vrgel na tla, nakar se ni več ganila. Vzel sem ji robove iz ust, jo parkrat udaril. Bila je mrtva. Zdi se mi, da sem jo bil prvič prehodil od objel in jo zadušil.

V poroti so sami možki, ki so z grozo poslušali to izjavo. Z grozo jo je poslušal tudi mož umorjene Catherine, postaren grški trgovec Pappas. Edini miren človek v sodišču je bil morilec. Sedel je brezbržno ter od časa do časa kaj zasepetal svojemu zagovorniku.

Cvek se je pri svojih "podjetjih" posluževal naslednje metode:

Na samotni cesti v bližini New Yorka je prosil avtomobilista, naj ga pelje v mesto. Pripovedoval mu je, da ima dobro službo in ga naposled prosil, naj mu posodi petde-

set centov. Dejal je, da mu bo denar v prvi priliki vrnil ter ga tudi prosil, naj mu na kosček papirja napiše naslov ter posojeno vsoto.

Opoldne, ko moža ni bilo doma, je Cvek pozvonil. Odprla mu je žena, kateri je pokazal možovo pisovo in ji rekel, da je prišel vrnit denar. Žena ga je spustila v stanovanje. Tekom pogovora, jo je zgrabil za vrat, jo omamil, posilil in oropal.

Kako je prišel v Pappasovo stanovanje, je še vedno zagovornik Pappasa ni namreč prej nikdar videl in tudi njegove žene ne.

Proces proti morilecu bo najbrž še tekom tega tedna zaključen.

Italija bo vladala Hrvatski

Diplomatski krogi poročajo, da bo letos pričel vladati Hrvatski kot kralj nek italijanski princ.

Ravno tako se poroča, da bo 20. maja določena meja med Italijo in Hrvatsko. Dalmačija do Splita bo pod Italijo. — Split bo prosta luka, obrežje od Splita do Dubrovnika z Bosno in Hercegovino pa bo pod hrvatsko vlado.

CIO bo zastopal Brewsterjeve delavce

Narodni odbor za delavske odnose je odredil, da ima CIO United Automobile Workers unija izključno pravico zastopati pri kolektivnih pogajanjih delavce Brewster Aeronautical Corporation v Long Island City, N. Y.

Moški v Zdr. državah

Urad za ljudsko štetje poroča, da je bilo lani v Združenih državah 19 milijonov 717 tisoč 411 moških, starih od 18 do 35 let. Koliko jih je med njimi poročenih, pa poročilo ne omenja. — Žensk je v Zdr. državah nekoliko več kakor moških.

Rudolf Hess

Pred dvajsetimi leti je dal neki južnoameriški bogatin univerti v Monakovem precejšnjo vsoto denarja, ki naj bi bila nagrada za najboljši odgovor na vprašanje:

"Kakšen naj bo mož, ki bo zmogel rešiti Nemčiji povojne mizerije?"

Tekme se je udeležilo mnogo študentov, nagrado je pa dobil spis, v katerem je bilo rečeno:

— Mož, ki skuša rešiti narod, se mora v skrajnem slučaju poslužiti tudi sovražnikovega orožja: sovražnikovih metod, splet in demagogije; v slučaju potrebe se ne sme plašiti prelivanja krvi; za dosego svojega cilja naj bo pripravljen žrtvovati tudi še svoje najbližje prijateje.

Opis, ki je dobil prvo nagrado, je sestavljal takratni študent Rudolf Hess.

Za model bodočega nemškega diktatorja si je izbral takrat še malo znanega voditelja majhne nemške stranke — Adolfa Hitlerja.

Dvajset let je poteklo izza tistega časa. Hessove proroške besede so se izpolnile.

Hess je bil priča Hitlerjevega podviga ter je bil celih 20 let Hitlerjev najboljši prijatelj, njegova desna roka.

Celih dvajset let je vršil v nacistički stranki tisto naporno podrobno delo, za katero je bil Hitler preveč nestrpen.

Nekateri ga skušajo označiti za konservativnega oziroma za zmernega nacija, kar pa nikakor ni bil.

Hess je nacist z dušo in telesom, žide je mogoče še bolj sovražil kakor Hitler. Bil je zagrižen nasprotnik krščanstva ter eden ustanoviteljev nove nacističke vere, ki si privsvaja stara germanska božanstva.

Sovražil je boljševike, s Hitlerjem se je pa strinjal, ko je sklenil baje iz zgolj političnih razlogov s Stalinom znano pogodbo.

V Nemčiji, oziroma v nacistički stranki je zavzemal tretje mesto. Bil je takoj za Hitlerjem in Goeringom. Prejšnjo soboto se je pa zavrhila ena največjih senzacij sedanje vojne. Nad Škotsko se je pojavilo nemško vojno le-

SLOVENC V SIMOVICEVI VLADI

Centralni tiskovni urad v Washingtonu poroča:

Kot član vlade v lastnosti aktivnega ministra je v vladi general Dušana Simovića dr. Miha Krek, eden najzaupnejših in najznamitejših sodelavcev pokojnega dr. Antona Koroseca, kateremu je sledil pokojni dr. Kulovec.

Dr. Miha Krek spada v vrsto najmarkantnejših osebnosti slovenskega političnega življenja ter se ima za enega izmed prvakov slovenske ljudske stranke.

Zaeno z drjem. M. Krekom so nekje na Bližnjem Iztoku tudi drugi slovenski prvaki, ki tvorijo elito slovenskega političnega sveta. Med njimi je tudi bivši minister Franc Snoj, potem glavni urednik ljubljanskega "Slovenca" in eden najboljših uvodnikov za znamenito politiko v jugoslovanskem tisku dr. Kuhar. Z omenjenimi slovenskimi voditelji je tudi znani slovenski javni delavec Frane Gabrovšek.

Iz letala je skočil mož s padalom ter pristal na posestvu angleškega vojvode Hamiltona.

Rekel je v dobri angleščini, da se piše-Horn. Ker je imel nogo v členku zlomljeno, so ga odpeljali v bolnišnico.

Tam so pronašli, da je Rudolf Hess.

Angleška vlada je poslala v bolnišnico uradnika zunanjega ministra, ki Hessa osebno pozna. Ogledal si je bolnika, spregovoril z njim nekaj besed ter izjavil, da govori možak resnico.

Nastane vprašanje, na katero ne bo mogoče tako zlepa odgovoriti: — Čemu je Hess to storil? Kaj je ozadje te senzacije? Kaj je napotilo vodilnega nacija, da je vzel s seboj svoja osebna izkazila in fotografije, sedel v Angsburgu v nemško vojaško letalo, odletel nad Angleško otočje ter se na Škotskem spustil s padalom na tla?

Letalo je imelo samo dovolj gazolina, da omogoči doseči Škotsko. Ko je bil nad posestvom lorda Hamiltona, se je izkreal s padalom. Predno je to storil, je pognal letalo v najhitrejšo brzino, da je potem silovito treščilo v tla.

Nekateri so domnevali, da se je sprl s Hitlerjem, se zbal njegove jeze in maščevanja in pobegnul.

Drugi vedo povedati, da je bil namenjen na Irsko, kjer se je hotel pogajati z irsko vlado glede nemške okupacije in protektorata.

Mogoče je prinesel v Anglijo Hitlerjeve mirovne pogoje?

Mogoče se je osnovala v Nemčiji kakšna nacistička skupina, ki se skuša iznebiti Hitlerja ter je pooblastila Hessa naj se začne pogajati z angleško vlado?

Mogoče je skušal priti v osebni stik z zastopniki pete kolone na Škotskem, jim dati potrebna navodila ter se nato vrniti v Nemčijo?

Domnev je nečesto, toda niti ena se ne zdi pravilna.

Angleži bodo skušali izvedeti od njega čim največ mogoče.

Vprašanje je, če bo govoril resnico.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$9.—; za pol leta \$5.—; za četrt leta \$3.50.— Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.— Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

USODA ŠPANSKE

Letos so Nemci najmanj že trikrat naročili generalu Francu, naj spravi Španko v vojno. Španski diktator se je izgovarjal in obotavljal.

Če se vojna sreča Nemci je nepričakovano ne nagne na drugo stran, bo Hitler Francu še enkrat zapovedal, in Franco se bo brezpogojno vklonil.

Rečeno, da se Hitlerju posreči zavzeti Sueski kanal. V tem slučaju bo potreboval v okolici Gibraltarskega zaliva letala, da zapre Angličem izhod iz Sredozemlja.

Gibraltarska pečina je preveč utrjena, da bi jo bilo mogoče prejeti kot v šestih mesecih zavzeti. Z nemškimi topovi, letali in submarini je pa mogoče zapreti gibraltarsko ožino, da bi nobena angleška ladja ne mogla skozi.

Uspeh pri Suezu bi bil znamenje za zavojevanje Španske in Portugalske.

Velikega pomena bi bil pa tudi nemški neuspeh, ker bi izpričal angleško neranjivost v iztočnem delu Sredozemlja.

S precejšnjo gotovostjo se da trditi, da bo Hitler vdrl v špansko ozemlje najkasneje do 1. julija. Večina vojaških izvedencev je mnenja, da je Gibraltar prihodnji Hitlerjev cilj, kateremu bi se začasno odpovedal le v slučaju ameriškega vstopa v vojno.

Kot smo že v uvodu omenili, so Franco in njegovi generali letos že trikrat zanikali Hitlerju dovoljenje prostega prehoda preko španskega ozemlja. S tem nikakor ni rečeno, da so Franco in njegovi generali navdušeni za Angleže ali da dvomijo v končno nemško zmago.

Francu in njegovim ljudem je le malo znano, kaj se dogaja po svetu. Franco je pod vplivom nemških propagatorjev, ki imajo danes na Španskem odločilno besedo.

Dosti bolj odločen nego Franco je njegov svak Serrano Suner, načelnik skupine falangistov. Suner bi se pokoril vsaki Hitlerjevi besedi in izpolnil vsako njegovo povelje.

Tujezemskim diplomatom v Madridu je javno povedal, da deluje za nemško zmago, za zmago, pri kateri bi imela Španška svoj delež. Na tem sloni vsa njegova politika in politika njegove stranke.

Baš vsled tega ni Suner kaj prida priljubljen pri španskem narodu, ki že zdaj strada in ve, da bi ga nova vojna pahnila še v večjo revščino.

Navzlic temu pa v Španiji javno razpravljajo, da bo Franco prej ali slej primoran odstopiti in da bo Suner prevzel njegovo mesto. Vse tozadevne govornice imajo pa svoj izvor v nemški propagandi, kajti zaenkrat na Španskem še ni sile, ki bi Franca strmoglavila.

Francu ima za seboj več kot polovico španskega naroda. To je izredno dosti, kajti Suner sploh nima nobene zaupnosti med širšimi plastmi španskega naroda.

Fašistični režim je pač nemogoč, dokler se za načelnika tega režima ne vrši vztrajna in uspešna propaganda. To prav dobro vedo tudi falangisti. Če bi jim ne bil Franco že vsaj deloma naklonjen, bi se ne mogli vzdržati drugače kot s pomočjo bajonetov.

S tem, da je Franco trikrat zavrnil Hitlerjeve zahteve, si je utrdil zaupanje pri španskem narodu.

Če bo naposled moral Hitlerju ugoditi, bo španski narod vedel, da mu ni ostajala nobena druga pot.

PROSLAVA MATERINSKEGA DNE.

Dne 11. maja ob 2. uri popoldne je mladinski krožek društva "Glas Naroda" št. 29. SNPJ priredil igro v počast Materinskega dne, ki je namenjen vsem materam. Igra se je točno pričela ob 2.15 ter je bila vseskozi izvrstno igrana. Dve in tri letni dečki in deklice so prvovrstno izvršili svoje naloge, za kar so želi velik aplavz. Ganljivo je bilo gledati in aha, ko so se v vsakovrstnih darili vrtili in se priklanjali materi. Kaj takega se preč ne more videti vsak dan. Dvorana je bila nabito polna občinstva iz vseh okoliških naselij. Posebno dobro je bila zastopana naselbina Strabane, Pa.

John Züst,
Midway, Pa.

Naznanje

V zadnjem času se je zanimanje za slovensko čtivo precej povišalo in je nam bilo omogočeno po zaslugi naših naročnikov dobiti lepo število novih naročnikov na "G. N."

Dosti so k temu pomagale boljše gospodarske razmere in tudi zanimanje za dogodke v stari domovini. . . . Ako kateri vaš prijatelj ali znanec ni naročen na slovenski list, pošljite nam njegovo ime in naslov in mi bomo poslali nekaj števil "Glas Naroda" na ogled.

Še bolje, ko ste prečitali današnje številko, ste naprošeni, jo izročiti prijatelju v namenu agitacije za več naročnikov.

Upravništvo.

Newyorški odmevi

FRANK KERŽE

Prihaja čas, ko je treba, da govorimo jasno in glasno o vsem, kar je z nami in kar je bilo okoli nas. Sam spadam med idealiste, vidim pa, da je treba kdaj pa kdaj priti na tla zemljo in gledati stvari tako, kakor so.

Vzemimo idejo jugoslovanstva. Ne vem sicer, kdaj in kje se je rodilo, mislim pa, da je prišla z velikim Napoleonom. Kakor znano, je on ustanovil Hirsko državo, katere je obsegala vse slovenske pokrajine in velik del ostalih jugoslovanskih krajev. Tedaj živeči pesnik Valentin Vodnik jo je navdušeno pozdravil z znano pesmijo:

Napoleon reče:
"Hirija vstani!
A živel ti dolgo. Po paden Napoleonov mi se je podrla tudi Hirija. Vodnika so prijeli, zaprli in revež je moral preklicati svoj pozdrav z novo pesmijo.

Iz Dmaja ključ:
Hirija vstani!
Slediča je tenma doba Metternichova, v kateri ni bil mnogo noben napredek. Baš nekako pred sto leti je bilo nekaj gibanja med Slovenci in porajalo se je vprašanje jezika in pisave. Kakšen jezik naj vzprejemo in kako pišemo. Bilo jih je precej, ki so zastopali mnenje, da bi začeli z enim jezikom za vse Jugoslovane. Največji zagovornik te ideje je bil Stanko Vraz. Njemu najbolj nasproten pa je bil Franjo Prešeren, ki je v tistih časih prihajal s svojimi biseri na dan. Leta 1848 je padla reakcija na Dunaju in začel se je nov dan ne samo za nas, ampak za vso Evropo.

Od tega leta dalje smo se Slovenci razvijali nepretrgano kot samostojen narod. Vendar pa je bilo dokaj porodnih bolečin, začelo se je mnogo in je takorekoč propadlo vse do leta 1880. Šele od tega leta imamo nepretrgan razvoj našega kulturnega dela.

In jugoslovanstvo? Bilo je nekeje globoko skrito. Le nekaj posameznih velikih mest nas je od časa do časa spomnilo, da smo en narod, da moramo iskati rešitve samo v skupnosti. Največji zagovornik te ideje je bil Stromayer, škof v Diakovcu.

Vendar pa ni bilo posebnega odziva od nobene strani. Za kaj bilo je tako, da smo bili Jugoslovani preveč porazdeljeni. Bili so na vzhodu Bolgari, katerim so vrinili za kralja Nemca Ferdinanda Koburškega. Njegov vpliv je bil tako velik na narod, da se danes hodijo Bolgari v berlinske šole.

V mladi Srbiji so vladali Obrenoviči, med katerimi je najbolj znan pokojni Milan. Ko navaden ljubkoživec, ki se je klatil po dunajskih kavarnah, ali jema sebi in svojemu narodu še tisto malo ugleda, kar smo ga imeli, on gotovo ni spadal med propagatorje jugoslovanstva.

Sprememba je prišla v začetku tega stoletja, ko so povzročili srbski rodoljubi padec Obrenovičev in postavili Karađorževiče na vladarski prestol. Z njimi je dobila ideja jugoslovanstva svojo centralno točko, torej nekako oporišče, v katerega so stavili jugoslovanski rodoljubi vse svoje nade. To se je razvijalo zlasti po balkanski vojskah, ko je bila Turčija premagana in poznana tja, odkoder je prišla.

Tretji narod so bili Hrvatje. Četudi so imeli nekaj navdušenih Jugoslovanov med sabo, se vendar pri njih ni nikdar ta ideja tako vdolgnila, kakor recimo med nami. Vzrok je bil največ to, ker so spadali politično pod Madjare, kateri so znali spletakariti tako, da je narod izgubljal vse svoje sile v bojih za svoja prava.

Edina izjema med njimi so bili dalmatinski in istrski Hrvatje, s katerimi so zastopniki naši delali v dunajskem parlamentu v največji harmoniji.

Pridemo še Slovenci na vrsto. Ideja jugoslovanstva je gorela pri nas mnogo bolj, ko kje drugje. Vzrok je bil seveda ta, ker smo majhni in smo čisto dobro vedeli, da se moramo nasloniti na nekoga, ki je večji in močnejši.

Je še en narod, katerega omenjam vselej in to so Makedonci. Njinoji krajji v severni Traciji so bili razdeljeni med štiri države: Bolgarsko, Jugoslavijo, Grško in Turčijo.

Kakšen je njihov jezik, tega ne vem, ker nisem nikdar videl ničesar pisane in tudi z nikomur nisem bil v dotiki. Kakšne informacije pri Srbi, ki so trdili, da so seveda Srbi z nekoliko drugačnim narečjem. Vprašal sem Bolgare, ki so kar zamahnil z roko glede Makedoncev in prisrta, da jih sploh ni. Če pa so, ne morejo biti drugoga, kakor Bolgari z drugačnim dialektom.

Od naših ljudi sem izvedel največ. In to je: da je macedonski jezik bližji slovenskemu, kakor srbskemu ali bolgarskemu ali srbskemu.

Ideja jugoslovanstva se je okrepila in začela goriti z vidnim plamenom, po prvi in drugi balkanski vojni, ko je mala Srbija naenkrat postala če že ne velika, pa vsaj precej večja, kakor je bila. Bila je tako živa, da je našla celo na Dunaju odmev. Če je bil star Francelj na tronu prestar, da bi vedel, kaj je to, se je živo zanimal

Ali se nimate Blaznikovih Pratik za leto 1941, je lahko dobite pri zastopniku "Glas Naroda" v Vaši naselbini, ali pa naravnost od Knjigarne Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. — Stanje 25 centov.

zato njegov naslednik Ferdinand. On je imel v načrtih, da bi se napravilo iz Avstro-Ogrske še tretji, jugoslovanski del — seveda pod habsburškim tronom.

Prišla je njegova nasilna smrt in z njo prva svetovna vojna. Ideja jugoslovanstva je bila dokaj živa in videli so v nji rešitev, ki je v omejeni obliki tudi prišla in nam prinesla Jugoslavijo.

Ideja jugoslovanstva je torej dosegla svoj višek za časa prve svetovne vojne. Nikdar nisimo bili tako visoko, kakor za časa, ko so slovenski, hrvaški in srbski zastopniki nosili skupno misel: en narod. Misil je človek: vendar enkrat. Po vseh značajih v preteklosti smo našli samega sebe in svojo rešitev.

Ko se je končala prva svetovna vojna, smo bili Slovenci, Hrvatje in Srbi združeni v eni skupni državi — Jugoslaviji, katere uradno ime je bilo prvih deset let: kraljevina Srba, Hrvatov in Slovenca. Idejno jugoslovanstvo je prišlo na vrsto, da se ga praktično rešuje. In pri tem so se začele kazati prve razlike: Srbi so postali še bolj Srbi, Hrvatje še bolj Hrvatje, mi Slovenci pa nismo vedeli, kaj in kako bi bili. Začela se je med nami domaća bitka, kaj smo prav za prav, oziroma, kaj naj postanemo. Sami smo premajhni, da bi mogli živeti. Ali naj se poslužimo ali pohrvatimo, kr je navezadnje vsejedno. Napredni del je zagovarjal idejo, da se pojugoslovanimo in da vzprejemo srbo-hrvaški jezik, meddima vse tako, da izginemo, če v prvi generaciji ne, pa v drugi.

Katoliška stranka je zagovarjala slovenstvo. To smo in drugoga ne moremo biti, že radi tega ne, ker drugoga ne znamo. Jugoslovanstvo naj torej ne pomenja drugoga, kakor to,

Peter Zgaga

VOLČJE V OVČJH KOZAH

Poročila iz naše stare domovine so redka in netočna. Le toliko vemo, da je Lah pograbil zapadni del Slovenije, najbrž vso bivšo Kranjsko. Stajerske se je polastil Hitler. Nekaj Belokrajine je pripadlo "svobodni" in "neodvisni" hrvaški državi.

Vaštv v angleškem časopisju

da smo v skupni državi. Razvijajmo se vsak po svoje.

To je bila prva težava za nas. A to ni bilo vse. Ko so začeli polagati temelje skupni državi v beograjski skupščini, se je pokazalo takoj, da lepa ideja jugoslovanstva ne bo imela praktičnih tal. Srbi, ko največji in najmočnejši so zahtevali vse zase. Hrvatje so zahtevali — če že ne vsega, pa vsaj jedno dovojl zase. In mi Slovenci? Zahtevati ni-mo mogli, ker nas je pre malo. Ni kazalo drugega, kakor stati nekje ob strani in čakati, kje in kdaj bo prilika, da se kaj dobi.

Začeli so se veliki boji v beograjski skupščini — boji, trajajoči deset let, ki so se končali s tem, da je bil vodja Hrvatov ustreljen, zbornica razpuščena, stranke prepovedane. Uvedena je bila diktatura pod vodstvom pokojnega Aleksandra. Po njegovi smrti se je ta diktatura nekoliko omilila, časopisje mi je pričalo, da je vse kaj drugega, kakor svoboda v Jugoslaviji. List za listom mi je prihajal pred oči in list za listom je kazal stobne črke, Cenzura. Svobodne besede ni bilo, še manj svobodne misli.

Praktična Jugoslavija je kazala tako le lice: Srbi so uveljavljali svoje. Koder smo pod rajno Avstrijo imeli poprej nemške uradnike, tam smo imeli pod Jugoslavijo — srbske. Prvi človek, ki nas je ustavil na meji, ko smo potovali v Jugoslavijo, je bil — Srb. In drugi in tretji in tako naprej. Koderkoli je bilo malo boljsega kruha, tam je bil Srb.

Ko sem bila leta 1927 doma, sem se sestajal z akademsko mladino in razpravljali smo dosti o Jugoslaviji. Zdeli so se

(Nadaljevanje na 4. str.)

so izrečno omenjale kot lahko last le Ljubljano z okolico. Ta okolica je precej velika. Na severu sega do Ratoč, na jugu pa do Sušaka. Krivično mejo izza leta 1918 je ponaknil Lah najbrž prav do Savinjske doline.

Celih trinajset let je gradil utrbe proti Jugoslaviji, podminiral vse važnejše postojanke in spjeljal čudovite ceste prav do meje, da bi v slučaju potrebe vozili njegovi tanki, topovi in trucki po čistem in po gladkem . . .

Pa je bil ves ta denar nepotreben proč vržen, in laški narod je moral na ta račun precej prestradati.

O razsulu Jugoslavije smo brali vsakovrstna poročila. Janske slike pa najbrž še dolgo ne bomo imeli.

Nekateri pravijo, da sta Cvetkovič in Markovič namenoma zanemarila mobilizacijo jugoslovanske armade. Drugi zatrjujejo, da je general Simovič nasledel obljubam angleškega zastopnika ter se zoperstavil Hitlerju.

Tretji pritiskajo sramoten pečat izdajstva na čelo separatističnim Hrvatom.

Vse tri domneve so skrajno verjetne, za eno samo odločiti se je pa težko.

Neovrgljiva resnica je pa bila in ostane: Slovenci niso niti toliko, kot je za nohtom črnega, krivi razsula svobodne jugoslovanske države. Če bi bilo slovenskim vojakom naročeno braniti jugoslovansko zapadno mejo pred Lahom, bi se lotili te naloge ter jo vršili s tako vnemo in junatvom, da bi najbrž še danes ne bilo Lahov niti v Kranjski gori, niti v Žireh, niti Sušaku. Pod pogojem seveda, da bi Lahu ne prišel njegov nemški kompar na pomoč.

Tako je pa imel Lah prosto in odprto pot kot jo je imel pred trinajsetimi leti. S topovi in tanki Lah prav daleč ne pride, po lepi, ravni varni cesti je pa njegov korak ob zvokih muzike kar plesoč.

Leta 1918 so nosili pred seboj bele zastave in delili med prebivalstvo tiskano kraljevo obljubo, da bo novi gospodar spoštoval jezik ter seje in navaje naroda, da ne bo noben Slovenec zaradi narodnosti preganjan, da bo slovenskemu narodu zajamčen kulturni razvoj.

Naši lahkoverni ljudje so verjeli.

Kakor hitro se je pa Lah ustanovil na naših tleh, je pokazal, kaj zna.

Kriviče, ki so se godile primorskim Slovincem, ni treba posebej naglašati. Saj se ni samo enkrat, pač pa večkrat ves civilizirani svet zgražal nad njimi.

Prejšnji mesec so spet prišli Lah tako kot pred trinajsetimi leti: z godbo, zastavami, obljubami, sladkimi jeziki in priljubljenimi obrazov.

Slovincem so obljubili svobodno kulturni razvoj. Oba jezika — slovenski in laški — bosta pred oblastjo veljavna. Slovenci bodo imeli svoje šole, seveda samo ljudske šole. Laški govornik bo imel slovenske svetovale. In tako dalje, in tako dalje.

Toda kdo verjame tem volkovom v ovčjih kozah! Mogoče ljubljanska gosposka, duševno zdrav slovenski človek pa ne verjame Lahu. In mu ne bo nikdar verjel.

Trinajsetletna britka izkušnja Primorcev in Kraševcev ga je izučila.

Lepa knjiga je kulturna poslanica; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce . . . (Finžgar)

ŽIVI VIRI

Spisav: **IVAN MATIČIČ**

Knjiga je svojevrsten poljarslovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne. Knjiga je verno srecalo našega življenja in trajanja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovincih več kot mu more nuditi katerokoli naša zgodovinska delo.

DED — je ZEMLJO otrebil, zoral

OČE — je je posejal in gledal bujno njeno rano

SIN — je zorel med težkim klasjem

VNUK — se je dvignil proti besu novega časa

13 POGAVLJ — 418 STRANI V PLETNU VEZANO

Cena \$2. Poština plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je pisal splošno znano knjigo — NA KRVAVIH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

DARILNE POSILJATVE V ITALIJO

V LIRAH

50 LIR	100 LIR	200 LIR	300 LIR	500 LIR	1000 LIR	2000 LIR
\$ 2.25	\$ 4.25	\$ 8.25	\$ 12.50	\$ 21.75	\$ 43.00	\$ 85.00

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, priporočamo, da se vse darilne posiljavitve pošlje potom CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje izplačan. — Za Cable Order je treba posebej plačati \$1.—

Vsled razmer v Evropi ni mogoče v Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v LIRAH.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street, New York

Dopisov brez podpisa in oznake ne prihajajo... Dopisi se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše štatalje in se z njimi naši rajniki lahko rečejo med seboj pogovarjajo.

Vesti iz slovenskih naselebin

Dopisi se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše štatalje in se z njimi naši rajniki lahko rečejo med seboj pogovarjajo.

TO IN ONO IZ NEW YORKA

Zima se je poslovila od nas; saj je tudi prav. Komu bo žal za to narzo in vlažno neestrpnico, ki nam ne prinaša drugega, kakor neprijetne prehlade in revmatično trganje.

Za njo so se tudi zaprla vrata zimske kulturne prireditve in drugih zabav, kateri, mislim da je bila v velikem New Yorku zadnja preteklo nedeljo v dvorani slovenske cerkve na Osmi in sicer v šest nateram.

Predno pa kaj več omenim o tej prireditvi, se mi zdi potrebno, da se polaga malo več pozornosti, kakor je pa bilo poročeno prejšnji teden o prireditvi Slov. Zenske Zveze št. 84, ki se je vsrila en teden prej ravno v istih prostorih in sicer, ker so igralci kakor tudi vodstvo te prireditve v polnem zaslužili.

Večkrat premišljuje, kje vendar naši talenti vzamejo toliko dobre volje in potrpljenja, da nam pokažejo nekaj, kar smo videli na tej prireditvi, ko so igrali vesele igrice "Dve nevesti."

Da sa igralci nanjijo svojih vlog za tako igro, morajo brez vsakega dvoma žrtvovati jako dosti svojega prostega časa in povrhu tega pa imeti še stroške, ki gotovo nastanejo pri številnih vajah.

Kaj pa potem dobijo v zameno? Mielo aplavza od navdušenega občinstva, kar je pa le trenutno in se zblini po končani igri v snubi nič.

Zato je pevsim pohvale vredno, da se je našel kavalir, ki je igral, kakor je Minka Valtič, podaril krasni šopek za njen izborni nastop na odru. Upam, da je šopek še danes ravno tako svež, kakor je Minka. Ona ima pa lahko zavest, da se je izplačalo ob štirih zjutraj vstajati, ko se je učila vloge.

Gospica Mihaela Zore je pa bila, mislim, zadovoljna z vlo-

go to pot. Bila je zadosti dolga, tako da je imela priliko pokazati svojo nadejnost in zmoglost in pa tudi navihancat, posebno na tistem zaboju zeta. Le škoda, da jaz nisem imel vloge Mr. Frank Vojeta, ki mu dant vse priznanje, da je polg te navihanke, ki je sedela na zaboju, tako dovršeno rešil svojo vlogo.

Jako dober vtis na občinstvo je po napravila Mrs. Albina Potocnik, ki je tako dovršena v svojih kretajah, da bi človek mislil, da ima pred seboj prof. Ijonažno igralko in se takoj pozna, da je že večkrat nastopila.

Pri tej igri smo tudi privikar videli nastopiti Mrs. Josephino Svet, čije talent nam je bil dosedaj prikrit, ki ga nam je pa v vse preneženice razodela v vlogi bogate Melharice, z svojimi slinim nastopom bogate gos-podinjice, kakor tudi z dovršenjem besedila. Zato želimo da vas še večkrat vidimo.

o prijatelju Starihu pa ne morem več zapisati: Čast ti Vem, da si priznan na slovenskem odru, da si pa toliko "fest" fant, da se žrtvuješ za slovenske žene in v splošnem za slovensko stvar, da jim v tem času, ko ti je Bog tako blagoslovil, in vem, da se počutiš v njem kakor v svetišču, piskočiš na pomoč in jim pomagaš izvesti težki program.

Ravno tako so lahko tudi ponosni ostali igralci. Mr. Frank Pimat, Mr. John Hleček, Mr. Joseph Zagar, Mr. Stanley Vojta, in Mr. Milan Gerlane, ker so kakor ostali igralci tako dovršeno izvršili svoje vloge. In ker so povečini Amerikanci, so s tem pokazali, da so vredni sinovi slovenskih starišev. Da jih pa bolj podrobno ne opišem naj mi oprostijo, ker se mi zadržuje prostor. Zato vam naj za sedaj zaostujejo moje naj-

bolj prisrčne častitke in pa zopet na svidenje!

Najboljše priznanje tudi Mrs. Tessa Kovach, ker se je brez vsakega dvoma v veliki meri zahvaliti nji, kot režiserki igre, da je cela prireditev tako lepo izpadla.

Kakor vedno, se je tudi zdaj ta prireditev S. Z. Z. št. 84 končala v popolno zadovoljstvo občinstva. Tudi jaz sem imel poleg krčev vsega zadosti. Ko sem sedel na sklepnem tsoiu in koketiral igralki Mihaeli, se mi je tako nesrečno izklenil, da sem se s tako silo usedel na spodnjo steno, da sem le s težavo potegnil Vajhelovo umetnost iz grla. In predno se zavem, Mihaele že ni bilo nikjer; si je pač ustvarila svojo sodbo o meni.

Po tem neprijetnem dogodku sem polovično prisedel na prazni stolec poleg Mrs. T. Kovach, da ji čestitam k tako dobri u-pelenu uspehu, ko nancinat zaslišim za seboj glas: "Kje pa je moj stol?" Kazalo mi ni drugega, kot da prekinem pogovor in si mislim: O ti salamenski stol! na nobnega več ne sedem nocej!

Preteklo nede-jo sem na povabilo zopet posejil ta prostor. In sicer ob priliki prireditve Maternega dneva.

Nič ne rečem; žal mi ni, da sem bil enkrat v življenju deležen takega duševnega prizora, kakor sem ga doživel preteklo nedeljo v dvorani slovenske cerkve. Vendar je pa za mene bilo skoraj preveč in mislim, da še za marsikaterega drugega.

Prizora, ki si ga je zamislil in dovršil iz ljubezni do svoje matere in matere domovine naš župnik, ne bom poskušal opisati, ker se ne da.

Ako bi bil tak prizor vpri-zorjen po profesionalen, bi mi ostalo toliko glesu, da bi mu lahko čestital k njegovemu moj-trskemu delu. Vsaka kretanja Rev. Petrica je povzročala tako napetost, in vsaka beseda, ki je priplaval iz dna njegove rodoljubne duše je tako poraz-ževalno vplivala na nas, da je bila cela dvorana v enem samem ihtenju in je povzročala jezero slovenskih solza.

Naj tukaj samo omenim Cvetno nede-jo, katero je Rev. P. Petric predstavil v nazijski uniformi, kot morilec Jugoslavije. In pa vstajenje Jugoslavije, ko je pobit na tla vstal, očit v slovenski zastavi. Pogled na ta prizor je bil skoraj preveč. In videl sem, da tudi za vas, Father.

Nad vse ganljivo je bilo tudi slišati deklamacijo izza kulis, katero je v jako globokem tonu deklamiral Mr. I. Hudc, in sicer:

"Mati domovina je bila v miru."

Začela je imeti mir, na vse načine si je prizadevala ohraniti svobodo. Obljubljala, prosila in molila. A prišel je dan, katerega je zapisala zgodovina, kot najpoddarši čin naših sosedov. O, mati domovina, ali ni ne slutiti, ali se ne boš čuvala, ali ne boš čuvala svojih otrok? Glej, ali ne vidiš zore Cvetne nedelje! O, domovina, kaj bo s teboj?

V drugem prizoru: — Komu neč te primerjam, o, hči sijnjska? Komu bi te primerjal, o, hči gorja? Kakor morje je velika tvoja bolečina. Verige na sebi, verige sužnjstva! Kakor na Veliki petek, tako tudi nate so padli. Ti ne smeš odpri svojih ust. Kakor jagnje si

NARAVA je zmečala to-le za Vas!

za MOŠKE
MLEKO ima alkalijako Akcije
Njegov Vitamin A pomaga vstvarjati ODOR PROTI PREHLADU.
MLEKO "mora" biti na vsejini mizi naroda.

za ŽENSKE
MLEKO vsebuje Kalcij — za JASNO POLT.
Je važni del mnogih SHIJSJEVALNIH DIJET.
Je najcenejša, skoro najpopolnejša hrana narave za CELO DRUŽINO

The State of New York says:
LOOK BETTER, FEEL BETTER, DRINK FRESH MILK
The Economy Food

peljana v klavnico. Da, razsekadi so te in vrgli so kocko za te, o, domovina, da si razdele tvoje ude! O, mati domovina!

V tretjem prizoru: — Videti, mati, saj sem ti prerokoval, tudi za te bo prišla velika nedelja, tudi zate vstajenja dan! In to bo dan, ki ga je storil Gospod. Ne ohupuješ, ne preklinjaš. Trpis in trepetala boš, a zarja vsele Aduje bo tudi tebi prisijala. Pozdravljena, mati domovina! Najlepša zemlja si mi ti edina!

Zanimivo je bilo opazovati gospo Ano Košak, ki je v svoji častitljivi starosti 88 let, celičas zavzerala častno mesto v prizoru, in kot najstarejša mati v fani, predstavljala mater domovino.

Kdor ne pozna gospe Košakove, bi si mislil, da je pač povprečna ženska, stara 88 let. Kar pa ni resnica. Ko sem jo opazoval, sem naravnost zavidal njeno mišičevje na rokah, tako da sem se v primeru z njo čutil pravega slabiča.

Z njenega obraza se vidi samo svežost in čistost, kateri delajo posebni okrasek zarez življenjske preiskušnje, v katerem obrazu je pa še vedno ohranjenega dosti zdravega humorja.

Tako smo, v celnem prizoru, ki je izitiskal iz nas samo pekoče solze, vendar doživeli trenotek, ko se nam je od solza mokro lice nagubančilo v smeh in sicer ko sta Mis Dorothy Bukovec in Mary Markovitch zapeli v duetu "Kako bom ljubila." Takrat sem razločno slišal gospo A. Košak, ki je stopnjevalno sledila mladi pevki:

"Ko b' tak luštkan ne biv." K temu ne morem drugega pripomniti Mrs. Košak, kakor: Bog vam daj vsega, kar si želite in želim da bi solnce vsega življenja nikdar ne zašlo.

Tukaj si tudi štejem v dolžnost, da dam najboljšo priznanje pevkan mladinskega cerkvenega zbora, ker so toliko svojimi talentom pripomogle k tako pomembnemu prizoru in v tako pomembnem času, in ki ste tako srečne, da se ga ne zavedate, priskočile na pomoč go-podu župniku da je dal duška svojemu narodnemu čustvu. Naj mi bo dovoljeno imenovati jih po imenu, ker so te tudi zaslužile: Dorothy Bukovec pela solo "Ne žaluj" in "Dekliška tožba". Dorothy Bukovec in Mary Markovitch "Kako bom ljubila," in "Na tujih tleh," in zadnje dve, Emily Markovitch in Mary Šuštar "Po jezeru" in "Mim."

Vem, ker ste Amerikanke, da tega ne boste čitale, zato pa najbolj srčne čestitke njen staršent posebno pa materam, ker imajo v sebi toliko narodnega čuta, da svoje hčerke tako lepo vzgajajo.

Najboljše priznanje tudi mladim umetnikom na oglaševalne harmonike, ki so toliko pripomogli k harmoniji prizora. In to so: Charles Kovac, in Charles Penko in njegova sestrica Danica.

Naj omenim, da so to prireditve posejile tudi naše priznanje umetnice in sicer virtuosinja na piano Miss L. Meitzen.

(Nadaljevanje na 4. str.)

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO

Dne 6. maja je v St. Alexis kličnišnici preminila Mrs. Mary Vidmar, roj. Ruparšič v starosti 58 let. Pokojnica je bila doma iz vasi Zrete pri Loškem potoku na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 38 leti. Zapušča zalujočega soproga Johna, ki je doma iz Hinjaške fare pri Žuženberku, sestro Antonijo Smerko, sestro Agnes Hrašak in v stari domovini sestro Frances Boje in brata Antona.

Dne 9. maja je preminil John Breskvar. Bil je star 62 let, donje iz Ljubljane, kjer je pobaja v Solo rečko. Bil je izučen ključavničar. Pred odhodom v Ameriko je bil kurjar na železnici. V Ameriko je dospel leta 1903. Leta 1907 je začel gostilniško obrt na St. Clair Ave in E. 86th St. Gostilniško obrt je vodil nekaj 7 let. Zelo agilen je bil tudi pri ustanovitvi slovenske banke in potem eden prvih delničarjev. Bil je direktor sedanje nove slovenske banke.

Rajni zapušča zalujočo soprogo Caro in roj. Zorman, tudi doma iz Ljubljane, sina Raynonda, ki je uslužben že dolgo let v slovenski banki in tri hčere: Vida, por. Škrjane, Frida, por. Šlogar, Carolina, por. Novine. V stari domovini zapušča dva brata.

Pa dolgi in mučni bolezniji umrl Primož Laurič, star 50 let. Doma je bil iz vasi Hudi vrh pri Blokah, odkoder je prišel v Cleveland pred 31 leti. Zapušča zalujočo soprogo Agnes, hčer Agnes, dva brata, Henryja in Johna, sestro Mary Pirnat in več drugih sorodnikov.

Dne 11. maja je nagloma umrl dobitnik poznani J. Klaus urni roj. Ruparšič v starosti 58 let. Pokojnica je bila doma iz vasi Zrete pri Loškem potoku na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 38 leti. Zapušča zalujočega soproga Johna, ki je doma iz Hinjaške fare pri Žuženberku, sestro Antonijo Smerko, sestro Agnes Hrašak in v stari domovini sestro Frances Boje in brata Antona.

PEVSKI FESTIVAL

Blagovolite priobčiti par vrstic v cenjenem listu "Glasu Naroda."

Sporočam vam, da se vrši v nedeljo dne 18. maja skupni festival slovenskih pevskih zborov v Slovenskem Narodnem domu na 10. cesti in McAllister Ave v Nort Chicago Ill. Nastopili bodo sledeči zbori: "Narodni" iz Milwaukee, Wis., "Sava" in "Prešeren" iz Chicagoa, Ill., in pevski zbor Slov. Narodni iz Waukegan, Ill. Začetek festivala bo trčno ob 3. uri popoldne.

Želeli bi bilo, da bi se mogla slišati slovenska pesem po celi deželi, katero ljubimo, to je naša nova domovina, ker smo našo rodno zemljo izgubili. Mladina naša tega ne ve, pač pa, veno mi, ker smo našo izgubili.

Radi tega pa apeliram na vse rojake in rojakinje, da se polnoštevilno udeležite, da boste slišali naše matere mili glas. Žal nam je, da ne moreta nastopiti tudi zbora "Slovani" iz So. Chicago, in "Soča" iz La Salle, Ill. — Kličem vsem že vnaprej: Dobrodošli!

Rojaki, vsi v Slov. Narodnem v nedeljo dne 18. maja 1941. M. Waršek, No. Chicago, Ill.

NAZNANILO in ZAHVALA

Potrtili so naznanjamo žalostno vest, da je preminul naš soprogram in oče

FRANK VIRANT

ki je za vedno zaspal dne 24. aprila 1941 v Barberton, Ohio. Star je bil 48 let. Rojen je bil na Studencu-Igu pri Ljubljani. Prav lepa hvala Rev. Father Matt Jager za cerkvene obrede in za molitve ob krsti. In prav iskreno se zahvaljujemo vsem, kateri so nam kaj pomagali za čase njegove bolezni, bodisi nam ali pokojnemu. Nadalje se prav lepo zahvaljujemo tem družinam, ki so mu poklonila cvetlice in darovali za svete maše, to so družstvo Sv. Martina št. 44 ABZ, društvo Majnik št. 28 SDZ, Samostojno društvo Domovina, Slovenska moška zveza št. 1, Dramatično društvo Slovenija. Najlepša hvala članom družtev za stražo ob njegovi krsti in pri pogrebu. In prav prisrčna hvala sorodnikom in prijateljem, ki so poslali cvetlice in darovali za sv. maše:

Mr. in Mrs. John Štrukelj in družina, bratranec, Lorain, O. Mr. in Mrs. Frank Maček, Bessemer, Pa.; Mr. in Mrs. John Prine, Mr. in Mrs. Anton Seliskar, Madison, Ohio; Mr. in Mrs. John Kums, Lorain, Ohio; Mr. in Mrs. Joe Zgone, Lorain, Ohio; Mr. in Mrs. Frank Skraba, 19th St.; Mr. in Mrs. Tony Skraba, Mr. in Mrs. Joe Vrosko, Kenmore; Mrs. Vrosko, Kenmore; Dr. in Mrs. J. J. Weber, Mr. in Mrs. George Single, Mr. in Mrs. Steve Weiman, Mr. in Mrs. Rudolf Gainer, Mr. in Mrs. Paul Jurec, Kenosha, Wis.; Mr. in Mrs. Albin Jurca, Kenosha, Wis.; Mr. in Mrs. Henry Muren, Mr. in Mrs. Jonas Kondik, Mr. in Mrs. Joe Skraba, Mr. in Mrs. Joe Usnik, Mr. in Mrs. Edward Obreza, Mr. in Mrs. Matt Usnik, Mr. in Mrs. Frank Likovčič, Mr. in Mrs. Mike Presto, Mr. in Mrs. Luke Jursik, Mr. in Mrs. Frank Smole, Mr. in Mrs. Joe Vidic, Cleveland, O.; Mr. in Mrs. John Susnik, Cleveland; Mr. in Mrs. John Podlipce, Mr. in Mrs. Frank Ambrosic, Mr. in Mrs. Anton Okolish, Mr. in Mrs. Frank Merkm, Mrs. Mary Platner; Mrs. Jennie Hiti in družina, Mr. in Mrs. John Magura, Mr. in Mrs. John Lintol, Mr. in Mrs. Jerry Zupec, Cleveland, Ohio; Misses Jennie, Anne Berton-sil, Mr. in Mrs. Ivan Gradisa, (Penna.); S W U Cadets No. 6, Girls Sodality. Zahvaliti se moram tudi mojemu bratu Tony Strumbelj, ker je prišel tako daleč iz Sudbury, Ont., Canada, da se enkrat vidi pokojnika in da nas tolaži v tako žalostnih dneh, in lepa hvala tudi za brzojavno sožalje Louis Račić, Sudbury, Ont., Canada. — Torej sprejmite najlepšo zahvalo vsi, kateri ste ga obiskali, ko je ležal na mrtvaškem odru in vsi, kateri ste dali avtomobile brezplačno in ga spremili na zadnji pot.

Ti pa, dragi soprogram, oče in brat, prehitro si odšel od nas in težko smo se ločili od Tebe, ker vemo, da se nikdar več ne povrneš, ali Tvoj duh ostane v naših sreli za vedno.

Počivaj v miru in lahka naj Ti bo tuja gruda.

Zalujoči ostali:

MARY VIRANT, soproga;
MARY OBREZA, AGNES VIRANT, JENNIE ZUPEC, hčere;
FRANCES PRIMC, sestra;
MARY ANN, VERONICA, CAROL ANN, vnukičje.

Barberton, Ohio, dne 12. maja 1941.

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

AMERICAN FRATERNAL UNION

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva milijona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti boleznim, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselebin, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

IZLET V PRELEPEM MAJU

Imam krasne prostore za piknike in ribolov. Na razpolago pivo, vino in žgane pijače in dobra domača kuhinja. — LINDEN INN, Louis Pirnat, Merrick Rd., Lindenhurst, L. I., N. Y.

Obiščite Slovenske Prireditve!

ZABNEMU USPEHU. DRUŠTVA POTREBU JEJO SODELOVANJA NE SAMO SVOJIM ČLANOV, TEMVEČ SPLOŠNE SLOVENSKE JAVNOSTI.

VAŠA NAVZOČNOST PRIPOMORE NE SAMO K FINANČNEMU, PAČ PA TUDI K DRUŠTVA POTREBU JEJO SODELOVANJA NE SAMO SVOJIM ČLANOV, TEMVEČ SPLOŠNE SLOVENSKE JAVNOSTI.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

3

Princesa je obstala pred varuško: "Ti, kaj pomeni 're Bomba'?"

Princesa je zaničljivo mahnala z roko in jo pustila pri miru. Zraven je bila soha prestolonaslednika Francesca.

Princesa se je pogladila iz postelje in se nasmehnil, rekoč: "Kakšnih pojasnili je tu treba?"

"Bombardiral je svoje drage podložnike. Kaj tega ne veš, nezobrazno dekle?"

Princesa je za nekaj minut obnemela. Nato je počasi dejala: "Tega ne verjamem. On, ki da vsakemu beraču roko!"

Princesa je zavrnil vrata, odklenil omarico, ki je visela nad njegovo posteljo, ter vzela iz nje sliko.

Videla je pusto alico. V ospredju je stal na balkonu oče s krono na glavi.

Princesa je dolgo časa molče gledala risbo. Nato je molče vrnila polbratu list.

"Na, ali mi zdaj verjameš?" je vprašal, ko je položil risbo v omarico in skril ključ.

Marija Anunciata je vstala. "Več, ko 20.000 ljudi, praviš?"

"Ne s svojo roko. Ali dne 12. januarja leta 1848, na svoj rojstni dan, in naslednji dan je dal v Palermo z grajskega balkona bombardirati Cassaro, krasno glavno ulico.

Priključila je in sanjavo rekla: "Skoda, rida mi bila videla."

"A tako," je rekel in se vrgel na posteljo. "Pozabil sem, da je tvoje najljubše opravilo razkosavanje živih metuljev in izdiranje nrušnih nog."

Obrnil se je v zid in trudno ponovil: "Izgini. In zapomni si: ničesar ti nisem povedal!"

Princesa je odšla. Vse popoldne je sedela pri oknu in sanjerala. Ko je zvečer, preden je šla s pat. poljubila kralju roko, ga je nenavadno burno objela in še enkrat z vročimi ustnicami poljubila hrbet njegove tolste, potne dčani.

Dekle Marija Anunciata.

Ljudstvo je stradalo. Dežela je bila rodovitna, toda okrutne sile, ki so ji vladale, so jemale vse, in niso puščale ljudstvu ničesar.

(Nadaljevanje prihodnjih.)

Pittsburški kotichek

Piše: IVAN BUKOVINSKI.

Prireditve in relativna teorija. — Ko sem v svoji zadnji košoni poročal o šaloigri, ki jo hosta vprizorila Slov. Zenska Zveza št. 26 in pevsko društvo "Prešeren" v Slov. domu v nedeljo popoldne dne 18. maja.

Ako se torej hočete od srca nasmehati (in neprisiljen smeh silno blagodejno vpliva na zdravje), in pozabiti za par ur vsakdanje krize in težave, pridite k predstavi in napolnite dvorano do zadnjega koticčka.

Čemu pa imamo tako občirni in moderno opremljen gledališki oder, kot ga nima noben Slovenski dom v Pennsylvaniji in še redki v Združenih državah?

in se ni nikdar moglo ogreti za Jugoslavijo. In pri marsikaterem zaupljivem pomenku so me vprašali, če ne mislim, da je bilo pod Avstrijo boljše in če ne p r ide kdaj zopet taka prememba.

Kadar prihaja zlo prihaja vselej na debelo. Naši kraji so plačevali ogromne davke — prejemali pa smo mrvice iz Beograda. Tam doli so bogateli, pri nas ubožali.

Pred par leti je bil tukaj Rev. Zakrajšek, s katerim sem se sestel in mu kazal na tužen položaj našega žasnopisja. Rekel sem mu, da smo mi dajali desetletja in da je čas, da se nam zdaj, ko rabimo, nekaj povrne.

"Je tako," pravil mi je. "V Beograd vse, od tam nič brez boja. V naseljeniškem fondu je postavljen okolo petintrideset milijonov dolarjev, ki smo jih plačali mi in Hrvatje. Ta fond je namenjen za izseljeniške potrebe. Ali mislite, da je mogoče kaj dobiti iz njega? Za vsak tisočak se je treba boriti!"

Take so resnice in če prej pridejo na dan, boljše je.

Ljudstvo je imelo občutek, da je prišlo iz dežja pod kap.

Umirajoče duše, (Ilka Vaste) Moje življenje (Ivan Cankar) Hubert (Paul Keller)

ZALOGA TEH KNJIG JE POSLA Tem potom naznanjamo, da nam je potekla zaloga sledečih knjig izza objave zadnjega cenika:

Umirajoče duše, (Ilka Vaste) Moje življenje (Ivan Cankar) Hubert (Paul Keller)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

STAROKRAJSKE KOSE

NAROČITE SI KOSE SEDAJ, DOKLER JIH IMAMO ŠE V ZALOGI; ZARADI VOJNE JIH NE BO VEČ MOGOČE DOBITI VEČ LET

Kose boljše vrste "STONICH" št. 28, 30 in 32 palec dolge po \$2.85 Po 6 komadov skupaj po \$2.70

STEPHEN STONICH Chisholm, Minn.

pričel od človeka milijonkrat večji velikan iz milijonkrat večjega sveta nego je naš, ako bi jo vzela v roko, katere prsti bi bili od 2 do 3000-kilometrov v premeru.

In kot sem dejal, zavisi naša starost še posebno od lastnega mnenja in prepričanja. Ako si kdo domišlja, da je star, je tudi res star, čeprav ima še polovico življenja pred seboj.

Želim in tudi upam, da bo dotični rojak, ki je drugače dober človek in spoštovan meščan, ponravnil s vojo nemestno opazko glede starosti s tem, da se bo v nedeljo prikazal pri meni, mi stisnil roko in dejal: Prav imate Ivan, za dobro stvar ni človek nikoli mrestar.

Pozdrav in na svidenje v nedeljo pri predstavi v Slov. domu.

Rojake prosimo, k o pošljete za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES OSIROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

SLOVENSKO - AMERIKANSKI Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta . . . Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Čitajte zanimiv članek: "O LOVU IN LOVCIH," ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

Cena 50c

Vašo lahko pošljete v znamkah po 2 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga: Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

TQ IN ONO IZ NEW YORKA

Nadaljevanje s 3. strani.

v čuje globine njene umetnosti in globoke duševnosti se pa ne morem podajati. V čast materam je tudi nastopila Miss Mary Arul, in nam v svojem krasnem sopranu zapela "My little mother."

Na tej prireditvi sem opazil še nekaj posebnega. Na prireditvi SZZ, ko sem dal spravi pokrivalo, je pri oknu otožno čakala gosna na došlece. Ker sva si znana že precejšnjo dobo let, sem jo vprašal, zakaj se ne gre malo poveselit med občinstvo. "O, ne, ne," mi odgovori. S tre-oto roko mi poda izrezek iz starokrajškega časopisa, ki ga je vzela iz ročne torbice. Ko vzamem izrezek, da ga preberem, vidim na njem sliko mladega človeka, pod katero je bilo zapisano: Jože Nahtiga, dijak VII. razreda gimnazija v Kranju. Umrl je 24. februarja v rojstnem kraju svoje matere v Mengšu. Da je kruta usoda upihnila mlado življenje naderjenemu in veliko obetajočemu Slovencu, sem takoj izprevidel, ko sem prebral žalni članek, v katerem izražajo sožalje vsi njegovi pred-tojnik in šolski kolegi, kateri so prišli iz Kranja, da položijo njegove ostanke k zadnjemu počitku na menško pokopališče.

Tudi na zadnji nedeljski prireditvi sem videl to gospo, ravno pri tistem okenu. Nemo je zrla po dvorani, robee je bil napečen od njenih solza. Bil je "Materni dan". Uganil sem, da materine oči iščejo sina in so vrele prave materine solze. Rojaki in prijatelji iz New Yorka in Brooklyna mi naj oprostijo, da na tem mestu izprezrem dogodke zadnjega tedna, ker dopis se je že tako preveč zavlekel. Vendar pa pri prvi priliki.

SMRTNA KOSA.

Dne 10. maja je v Clevelandu umrl John Germek v starosti 72 let. Zapuščca žalujočo soprogo Mary, roj. Petrovič, 4 otroke ter veliko družino sodrodnikov. Rojen je bil v vasi Strahomer pri Igu, kjer zapuščca polbrat in več drugih sodrodnikov. V Ameriki je bival 48 let.

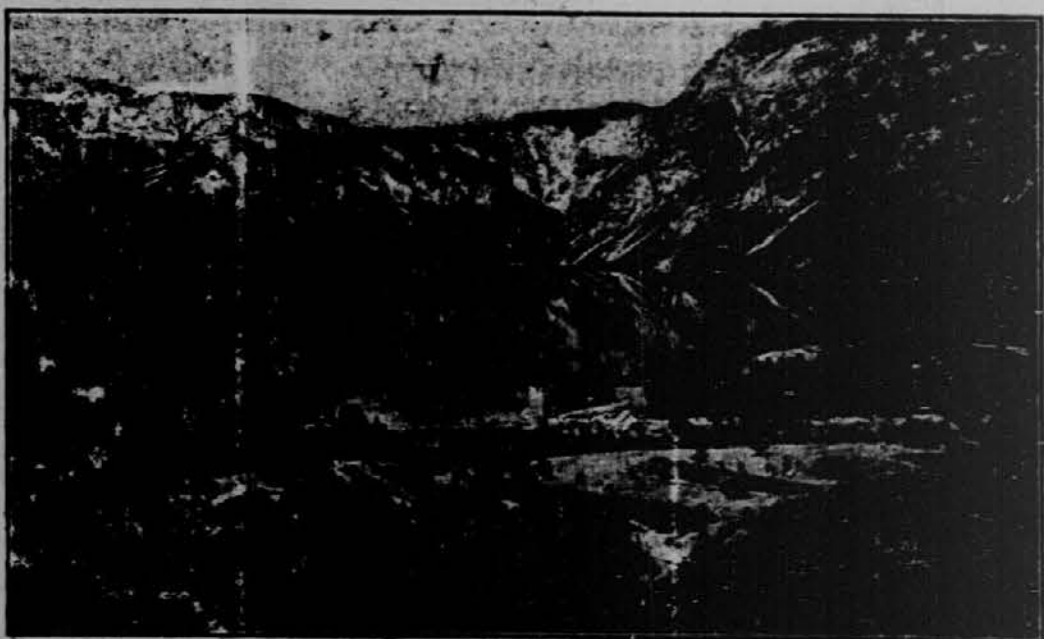
V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni. Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Bohinjko jezero 216 WEST 18th STREET, NEW YORK